

IL-VERĠNI MARIJA FL-EŻORTAZZJONI APPOSTOLIKA VERBUM DOMINI

P Marcello Ghirlando ofm

Fil-harġa li għaddiet tajna harsa fuq fuq lejn l-Eżortazzjoni Appostolika *Verbum Domini*. Din l-Eżortazzjoni Appostolika tal-Qdusija Tiegħu l-Papa Benedittu XVI hija frott is-Sinodu tal-Isqfijiet li kien sar f'Ottubru tal-2008, Sinodu li bħala tema kellu: *Il-Kelma ta' Alla fil-hajja u fil-missjoni tal-Knisja*.

F'din il-harga nixtieq li naghtu titwila lejn id-diversi siltiet li fihom il-Papa jsemmi lil Verġni Marija, Omm Ġesù u Ommna lkoll, fil-kuntest tal-Eżortazzjoni Appostolika. Niftakru li l-Papa żgur li ma setax ma jsemmix lill-Verġni Mbierka Marija fil-kuntest ta' dan id-diskors twil fuq il-Kelma ta' Alla. Dan għaliex Marija hija Omm Kristu, l-Iben il-Waħdieni ta' Alla, dak li "Il-Mulej fiH qassar il-Kelma tiegħu" (Iż 10, 23; Rum 9, 28)...L-Iben innifsu huwa l-Kelma, il-*Logos*: il-Kelma eterna saret ċkejna – ċkejna biżżejjed biex toqgħod f'maxtura. Sar tarbija biex aħna nistgħu nilqgħu l-Kelma. Issa l-Kelma mhux biss tinstema'; mhux biss għandha lehen, imma issa l-Kelma għandha wiċċ, wiċċ li aħna nistgħu naraw: dak ta' Ġesù ta' Nazaret" (numru 12).

Omm il-Kelma u Omm il-Fidi

Fil-qalba tal-ewwel parti tal-Eżortazzjoni Appostolika, *Verbum Dei, Il-Kelma ta' Alla*, wara li l-Papa tkellem fit-tul fuq il-Kelma ta' Alla bħala l-espressjoni ta' Alla li jitkellem fin-numri 6 - 21, kelma li tehtieg it-twegiba tal-fidi tal-bniedem fin-numri 22-28, il-Papa jgħaddi biex jiddedika in-numru 27 u 28 lill-Verġni Mbierka. Isejjaħ lil Marija, "Omm il-Kelma ta' Alla" u "Omm il-Fidi".

Nippreżenta traduzzjoni tat-test ta' dawn iż-żewġ numri:

"Il-membri tas-Sinodu stqarru li l-iskop bażiku tat-Tnax-il Assemblea kien biex 'tiġgedded il-fidi tal-Knisja fil-Kelma ta' Alla. Biex dan iseħh jehtieg li

nharsu lejn Dik li fiha l-għaqda tal-Kelma ta' Alla u l-fidi kienu perfetti, jiġifieri, lejn il-Verġni Marija, li bl-iva tagħha lill-kelma tal-patt u lill-missjoni tagħha, iġġib fil-milja tagħha l-vokazzjoni divina tal-umanità. Ir-realtà umana maħluqa permezz tal-kelma ssib ix-xbiha l-aktar perfetta tagħha fil-fidi ubbidjenti ta' Marija. Mit-Thabbira għal Pentekoste hija tidher bħala mara kompletament miftuħa għar-rieda ta' Alla. Hija l-Imnissla mingħajr Tebġha, dik li Alla għamilha 'mimlija bil-grazzja' (ara: Lq 1, 28) kompletament doċli għal kelma tiegħu. Bħala Verġni dejjem attenta għall-kelma ta' Alla, tgħix kompletament f'sintonija ma' dik il-kelma; hija tgħożż f'qalbha l-ġrajjet marbutin ma' Binha, u tgħaqqadhom flimkien f'mużajk uniku (ara: Lq 2, 19. 51)".

"Fi żminijietna jehtieg li l-fidili jiġu meġhuna biex jaraw b'mod aktar ċar ir-rabta li hemm bejn Marija ta' Nazaret u l-atteggjament tal-fidi mlaqqam fis-smiġ tal-Kelma ta' Alla. Ninkuraġġixxi anke lill-istudju biex jistudjaw ir-relazzjoni li tgħaddi bejn il-Marjologija u t-Teologija tal-Kelma. Dan jista' jgħin kemm lill-ħajja spiritwali kif ukoll lill-istudji bibliċi u teologiċi. Fil-fatt, dak li l-għarfien tal-fidi għinna biex nagħrfu fuq Marija, għandu postu fil-qalba tal-verità nisranija. L-inkarnazzjoni tal-kelma ma tistax tiftiehem jekk mhux fid-dawl tal-libertà ta' din iż-żagħżuġha li bl-ilqugħ tagħha hadet sehem sħiħ għad-dhul ta' dak li huwa etern fiż-żmien. Marija hija x-xbiha tal-Knisja li

tisma' b'attenzjoni il-kelma ta' Alla, dik il-kelma li saret gisem fiha. Marija hija anke s-simbolu tal-ftuh lejn Alla u lejn l-oħrajn; smiġh attiv li jinterjorizza u jassimila l-istess Kelma, smiġh li jsir mod ta' hajja”.

“Hawnhekk nixtieq infakkar fil-familjarità li Marija kellha mal-Kelma ta' Alla. Dan jidher b'mod ċar fil-*Magnificat*. Hawnhekk naraw f'ċertu sens kif hi tidentifika ruħha mal-Kelma, titlaqqam fiha; f'dan il-kantiku ta' fidi meraviljuż, il-Verġni tghanni t-tifhir tal-Mulej bl-istess Kelma tiegħu. Il-*Magnificat* – nistgħu ngħidu espressjoni ta' ruħha – huwa minsuġ bil-ħjut meħuda mill-Iskrittura Mqaddsa, ħjut meħuda mill-Kelma ta' Alla. Hawnhekk naraw kemm Marija kienet qrib il-Kelma ta' Alla, kemm kien faċli għaliha tidhol u toħroġ mill-Kelma. Hija titkellem u taħseb bil-Kelma ta' Alla; il-Kelma ta' Alla ssir il-kelma tagħha, il-kelma tagħha toħroġ imdawla mill-

Kelma ta' Alla. Hawnhekk naraw kif ħsibijietna huma sintonizzati mal-ħsibijiet ta' Alla, kif ir-rieda tagħha hija f'għaqda mar-rieda ta' Alla. U għaliex Marija hija kompletament meħuda mill-Kelma ta' Alla, hija setgħet issir Omm il-Kelma Inkarnata”.

“Meta nharsu aktar lejn Omm Alla, naraw kif il-ħidma ta' Alla fid-dinja titlob dejjem il-kunsens ħieles tagħna; dan għaliex permezz tal-fidi l-kelma divina tibdilna. Il-ħidma appostolika u pastorali tagħna qatt ma tista' tkun effettiva jekk ma nitgħallmox minn Marija nkunu iffurmati mill-ħidma ta' Alla fina: l-attenzjoni devota u mimlija mħabba lejn il-figura ta' Marija bħala l-mudell u l-ewwel eżempju tal-fidi tal-Knisja hija importanti ħafna biex fi żminijietna tinbidel għall-aħjar ir-relazzjoni tal-Knisja mal-Kelma, kemm fis-smiġh tagħha magħqud mat-talb, kif ukoll fl-impenn

għeneruż fix-xandir tal-Kelma”.

“Aħna u nikkontemplaw f'Marija hajja totalment iffurmata mill-Kelma, nindunaw li ahna wkoll mistiedna nidhlu fil-misteru tal-fidi, li bih Kristu jidhol jgħammar f'ħajjietna. Kull Nisrani li jemmen, ifakkarna Sant'Ambroġ, b'xi mod inissel għewwa fih u jwelled il-Kelma ta' Alla: anke jekk hemm biss Omm waħda ta' Kristu fil-gisem, fil-fidi Kristu huwa nisilna lkoll. Dak li seħħ f'Marija jista' iseħħ fina kuljum, fis-smiġh tal-Kelma u fiċ-ċelebrazzjoni tas-Sagramenti”.

Fin-numri 21 - 49 il-Papa jitkellem fit-tul fuq l-Interpretazzjoni tal-Iskrittura Mqaddsa fi ħdan il-Knisja. Fin-numri 48 - 49, il-Papa jistqarr “li kull interpretazzjoni tal-Iskrittura Mqaddsa mhijiex shiħa jekk ma tinkludix dawk li jgħixu verament il-Kelma ta' Alla, jiġifieri l-Qaddisin”.

Huma biss jistghu jaghtuna l-interpretazzjoni l-aktar profonda tal-Kelma li bidlithom b'mod shiħ. Anke jekk hawn il-Papa ma jsemmix esplicitament lil Marija, żgur li hija hi l-ewwel interpretu tal-Iskrittura Mqaddsa b'ħajjitha, kif jinsisti l-Papa fin-numri kollha ta' din l-Eżortazzjoni Appostolika li fiha jipprezenta lill-Verġni Marija.

'Baqghet tgħożż f'qalbha'

Fit-Tieni Parti tal-Eżortazzjoni Appostolika, *Verbum in Ecclesia, Il-Kelma fil-Knisja*, il-Papa jtkellem fit-tul fuq kif il-Knisja tilqa' l-presenza u l-lehen tal-Imgħallem tagħha fil-Kelma ta' Alla. In-numri 52 - 71 huma kollha ddedikati lill-Liturġija bħala l-post privileġġjat għas-smiġh u ċ-ċelebrazzjoni tal-Kelma ta' Alla, filwaqt li n-numri 72 - 89 jtkellmu mill-Kelma ta' Alla fil-ħajja tal-Knisja, b'insistenza fuq

il-formazzjoni biblika tal-Insara, tal-Ministri Sagri u tar-Reliġjużi. Hu f'dan il-kuntest aktar wiesa' li l-Papa jtkellem mill-Verġni Mbierka għal darbtejn.

Fin-numri 86 u 87, il-Papa Benedittu jtkellem fuq il-prassi tat-talb imsejjes fuq il-qari tal-Kelma ta' Alla (*Lectio Divina*). Hu jipprezenta l-ħames mument li wieħed jista' jgħaddi minnhom biex jitlob b'frott fuq il-Kelma: il-qari attent tal-Kelma (*Lectio* - X'inhi tgħid is-silta biblika fiha nnifisha?); il-meditazzjoni fuq il-Kelma (*Meditatio* - X'inhi tgħid il-silta biblika lili, f'dan il-mument); it-talb (*Oratio* - X'ser ngħid lil Alla wara li smajtu - is-silta biblika tqanqalni għat-talb ta' tifhir, jew ta' ringrazzjament, jew ta' interċessjoni, jew talb penitenzjali); il-kontemplazzjoni (*Contemplatio* - x'tip ta' konverżjoni qed jitlob minni l-Mulej); l-azzjoni (*actio* - il-Kelma tqanqalni

biex ninghata lill-ohrajn fl-imħabba).

Fid-dawl tal-prassi tal-*Lectio Divina*, il-Papa jgħaddi biex jipprezenta lil Marija bħala mudell: "Insibu s-sintesi suprema u l-milja ta' dan il-proċess fl-Omm ta' Alla. Għal kull membru tal-Knisja Marija hija l-mudell tal-aċċettazzjoni doċli tal-Kelma ta' Alla, għaliex hi 'baqghet tgħożż f'qalbha dawn il-ħwejjeġ kollha u taħseb fuqhom bejnha u bejn ruhha' (Lq 2, 19; 2, 510). Fil-pjan ta' Alla hija skopriet l-għaqda profonda li tghaqqad grajjiet, azzjonijiet u affarijiet li setgħu jidhru mxerrda".

Wara din ir-riflessjoni, fin-numru 88, il-Papa jgħaddi biex jtkellem mill-Kelma ta' Alla u t-Talb Marjan li għandu jkun dejjem imsejjes fl-Iskrittura Mqaddsa. Hekk jikteb il-Papa testwalment: "Bil-għarfien tal-għaqda inseparabli bejn il-Kelma ta' Alla u Marija ta' Nazaret, flimkien mal-membri

Panorama ta' Ġerusalem - Ritratt: J. Grech

tas-Sinodu ninkuraġixxi t-talb marjan fost il-fidili, b'mod partikulari fil-familji, għax dan jgħin fil-meditazzjoni tal-misteri qaddisa misjuba fl-Iskrittura Mqaddsa. Għajnunha kbira, per eżempju, hija r-reċta individwali jew komunitarja tar-Rużarju Mqaddes, li jikkontempla l-misteri tal-ħajja ta' Kristu f'għaqda ma' Marija u li l-Papa Ġwanni Pawlu II xtaq jagħmlu aktar għani bil-Misteri tad-Dawl. Xieraq li max-xandira ta' kull misteru jissieheb test bibliku qasir li jdawwal kull misteru, dan jgħin ukoll biex wieħed jimmemorizza siltiet bibliċi qosra li għandhom x'jaqsmu mal-misteri ta' Kristu."

"Is-Sinodu irrikmanda wkoll lill-fidili biex jitolbu l-*Angelus*. Din it-talba, sempliċi imma profonda, tgħinna nfakkru kuljum il-Misteru tal-Verb Inkarnat. Huwa xieraq li l-Poplu ta' Alla, il-familji u l-komunitajiet tal-persuni konsagrati, ikunu fidili għal din it-talba Marjana li tradizzjonalment tingħad filgħodu, f'nofsinhar u filgħaxja. Fl-*Angelus* nitolbu 'l Alla li jagħtina l-grazzja, bl-interċessjoni ta' Marija, li nimitawha filli nagħmlu r-rieda tiegħu u nilqgħu l-Kelma tiegħu f'hajjitna. Din il-prattika tista' tgħinna nikbru f'imħabba awtentika għal misteru tal-Inkarnazzjoni".

Hawnhekk il-Papa jgħaddi biex isemmi l-gmiel tat-

talbiet Marjani antiki tal-Lvant: "Xieraq li nagħrfu, napprezzaw u nużaw anke t-talbiet antiki tal-Lvant Nisrani li jikkontemplaw l-istorja kollha tas-salvazzjoni fid-dawl tat-*Theotokos*, Omm Alla. Hawnhekk nistgħu nsemmu b'mod partikulari it-talbiet tal-*Akathist* u l-*Paraklesis*. Dawn l-innijiet ta' tifhir, kantati f'forma ta' litanija u mlaqqmin fil-fidi tal-Knisja u fl-Iskrittura, jistgħu jgħinu lill-fidili jimmeditaw il-misteri ta' Kristu f'għaqda ma' Marija. Partikolarment, l-innu *Akathist* lill-Omm Alla – imsejjah hekk għax jiġi kantat bilwieqfa – huwa espressjoni għolja tad-devozzjoni Marjana fit-tradizzjoni Bizantina. It-talb b'dan il-kliem jiftaħ il-qlub u jhejjihom jirċievu s-sliem li ġej minn Alla: ilaqqamna fis-sliem li huwa Kristu nnifsu, imwieled minn Marija għas-salvazzjoni tagħna".

Omm il-Kelma u Omm il-Ferħ

Fit-Tielet Parti tal-Eżortazzjoni Appostolika, *Verbum Mundo, Il-Kelma fid-Dinja*, il-Papa jitkellem fuq il-Missjoni tal-Knisja li xxandar il-Kelma lid-dinja, Kelma li tqanqal l-istess Knisja biex timpenja ruħha b'mod konkret fil-karità. Hija Kelma li ddawwal il-kultura u tqanqal ukoll għad-Djalogo Interreligjuż. Fil-Konkluzjoni tiegħu l-Papa jhegġeg għal Evangelizazzjoni ġdida

imlaqqma fis-smiġħ tal-Kelma ta' Alla. Kelma li tnissel il-ferħ veru f'dawk li jisimghuha u jilqgħuha. F'dan il-kuntest, fl-aħħar paragrafu (numru 124), il-Papa jerga' jitkellem minn Marija u jsejhlha *Mater Verbi e Mater laetitiae*, Omm il-Kelma u Omm il-ferħ.

Jikteb testwalment: "Din ir-relazzjoni intima bejn il-Kelma ta' Alla u l-ferħ tidher ċara f'Omm Alla. Biżżejjed niftakru kliem Santa Elizabetta: 'Hienja dik li emmnet f'dak kollu li ntqalilha min naħa tal-Mulej' (Lq 1, 45). Marija hija mbierka għax kellha l-fidi, għaliex emmnet, u b'din il-fidi hija rċeviet il-Kelma ta' Alla fil-ġuf tagħha biex tagħtiha lid-dinja. Il-ferħ li tweled mill-Kelma issa jista' jgħaddi fuq dawk kollha li, bil-fidi, iħallu lilhom infushom jinbidlu mill-Kelma ta' Alla. Il-Vanġelu ta' San Luqa jipprezenta dan il-misteru tas-smiġħ u l-ferħ f'żewġ siltiet. Ġesù jgħid: 'Ommi u ħuti huma dawk li jisimghu l-Kelma u jagħmlu li jgħid Hu' (8, 21). U f'twegiba lejn mara minn qalb il-folla li tbierек il-ġuf li ġarru u s-sider li reddgħuh, Ġesù jirrivela s-sigriet tal-ferħ veru: 'Hienja dawk li jisimghu l-kelma ta' Alla u jħarsuha!' (11, 28). Ġesù juri l-kobor veru ta' Marija, u jagħmilha possibbli għalina biex nircievu dik il-hena li titwield mill-Kelma milqugħa u mgħixha".

Nixtieq naghlaq din il-ġabra ta' siltiet mill-Eżortazzjoni Appostolika *Verbum Dominis* li jtkellmu mill-Verġni Mqaddsa Marija billi naqraw in-numru 89. F'dan in-numru il-Papa Benedittu jtkellem mill-Art Imqaddsa, l-art illi fiha l-Verb sar bniedem fil-ġuf safi ta' Marija ta' Nazaret u għammar fost il-bnedmin.

“Filwaqt li niftakru fil-Kelma ta' Alla li sar ġisem fil-ġuf ta' Marija ta' Nazaret, il-qalb taghna issa ddu lejn dik l-art fejn il-misteru tas-salvazzjoni taghna seħħ, u minn fejn il-Kelma ta' Alla tixtered sal-ibgħad trufijiet tal-art. Bil-qawwa ta' l-Ispirtu s-Santu, il-Kelma saret ġisem fi żmien speċifiku, f'biċċa art fi truf l-Imperu Ruman. Aktar ma napprezzaw

l-universalità u l-unicità tal-persuna ta' Kristu, aktar nħarsu b'sens ta' radd-il hajr lejn l-art fejn twieled, għex u ta ruħu għalina Kristu. Il-ġebel li fuqhom mexa l-Feddej għadhom imdawla bit-tifkira tiegħu u 'jgħannu' l-Bxara t-Tajba. Għal din ir-raġuni l-membri tas-Sinodu fakkru l-espressjoni felici li titkellem mill-Art Imqaddsa bhala 'l-Ħames Vangeli'. Kemm huwa importanti li f'dawn il-postijiet ikun hemm komunitajiet insara, minkejja d-diffikultajiet! Is-Sinodu tal-Isqfijiet esprimew għaqda profonda mal-Insara li jgħixu fl-art ta' Ġesù u li jixhdu għal fidi tagħhom f'Dak li qam minn bejn l-imwiet. L-Insara tal-Art Imqaddsa huma msejha biex, mhux biss ikunu dawl ta' fidi għall-Knisja universali,

imma wkoll li jkunu ħmira ta' armonija, għerf u ekwilibriju fil-ħajja ta' soċjetà li tradizzjonalment kienet, u tibqa', pluralistika, multi-etnika u multi-religjuża”.

F'dan id-dawl il-Papa tkellem fuq is-sens tal-pellegrinaġġ nisrani: “L-Art Imqaddsa tibqa' illum l-iskop ta' pellegrinaġġ għall-poplu Nisrani, post ta' talb u penitenza, kif xehdu kittieba antiki bhalma kien San Ġlormu. Aktar ma ndawwru harsitna u qlubna lejn Ġerusalem tal-art, aktar tikber fina x-xewqa għal Ġerusalem tas-sema, l-iskop veru ta' kull pellegrinaġġ, flimkien max-xewqa taghna li l-isem ta' Ġesù, l-isem uniku li jġib il-fidwa, ikun magħruf minn kulhadd (ara: Atti 4, 12)”.

Ġerusalem bil-lejl - Ritratt: J. Grech

